

וזאת תורת השבת

בס"ד | סיפורים ליקוטים ומאמרים | פרשת נשא תשפ"ג | עלון מס' 34

נביא עוד עובדה של 'הארץ פנים', שסיפר אברך בעל המעשה: ילדי הקטן סובל משמיעה לקויה, ל"ע, ולצורך כך מרכיב הוא בקביעות על אזניו 'מכשיר שמיעה', וכך הולך הוא אל החיידר מדי יום ביומו. עלות מכשיר יקר שכזה היא כעשר אלף ש"ח! הילד יודע שהוא צריך לשמור עליו היטב שלא יאבד! בכל פעם שנצרך להסירו בהיותו בתלמוד תורה, הוא מניחו במקום שמור ומיוחד בתיק האוכל שלו. גם המלמדים והעוזרים שבחיידר עודכנו על כך, הם מקרבים את הילד במסירות, דואגים לשלומו, ושומרים היטב על המכשיר הקטן היקר שבאזניו, שלא ילך לאיבוד חלילה, ושיחזור בשלמות הביתה.

והנה הגיעה עונת הקיץ, הילדים יצאו ל'בין הזמנים', כנהוג בכמה מקומות, והילד נשלח עם שאר חבריו לקייטנת בין הזמנים שהתקיימה בין כותלי התלמוד תורה. גם בקייטנה עודכנו כמובן המדריכים בבעיית השמיעה של הילד, ובצורך בשמירה הדוקה על מכשיר השמיעה הזעיר שעל אזניו. ברם, בקייטנה כמו בקייטנה, השמירה רופפת מעט כידוע... והנה יום אחד חוזר הילד הקטן הביתה כשהוא ממרר בבכי על מכשיר השמיעה היקר שאבד ואיננו! תיכף ומיד התגייסה כל המשפחה למבצע חיפוש נרחב, הם עברו שוב ושוב על כל תוואי הדרך שהלך הילד, חיפשו בכל רחבי הקייטנה, בפרוזדורים ובחצר הגדולה, לא השאירו אבן על אבן... אך לא מצאו את המכשיר היקר. כך חלפה לה תקופת בין הזמנים, כשהמשפחה מצטערת מאוד על אובדן המכשיר היקר, ומתפללים להשי"ת להשיב להם את אבדתם.

והנה החלה שנת הלימודים החדשה, וביום הראשון ללימודים לקחה האם את ילדה הקטן אל החיידר, ללוותו בדרכו אל הכיתה החדשה, ולחזקו לקראת השנה החדשה שבפתח. בהיותם יחדיו בחיידר,

חשבה האם אולי יש כאן לאחד הילדים תיק אוכל הדומה לתיקו של הבן שלה, ושמה, פן ואולי התחלפו להם התיקים הדומים, והמכשיר נמצא בתיק אוכל אחר... היא שאלה את בנה, אם ידוע לו אולי על ילד נוסף בכיתה שיש לו תיק אוכל כמו שלו, והבן הצביע על חברו.

כששאלה האם את אותו חבר, וביקשה הימנו להראות את התיק שלו, הוציא הלה ברוב חשיבות תיק אוכל חדש ויפה, ולאכזבתה של האם סיפר, שאכן בשנה שעברה היה לו תיק כזה הדומה לשל בנה, אבל לכבוד שנת הלימודים החדשה קנו לו תיק חדש ומהודר! האם לא אמרה נואש, וחשבה שמן הראוי לנסות להתקשר אל אותה משפחה, ולבקשם לחפש בתיק האוכל הישן, אם הוא עדיין קיים... שמא נמצא שם המכשיר הקטן והיקר, שכן יתכן שהילדים החליפו ביניהם באותו יום בקייטנה את התיק...

כשמע האבא של החבר במה מדובר, החל לחפש בביתו אחר אותו 'תיק אוכל' ישן משנת הלימודים הקודמת... לאחר כמה בירורים וחיפושים נמצא התיק כשהוא זרוק בתחתית מיכל הכביסה המלוכלכת... הממתנה להיכנס אל תוך מכונת הכביסה. לאחר שהועלה התיק הישן מתוככי הר הכביסה, נפתח אחר כבוד תא אחר תא, ואכן לתדהמת הכל נמצא המכשיר האבוד כשהוא מונח בפנית התיק...

אמו של החבר סיפרה שכבר 4 פעמים היה אותו תיק אוכל בתוך מכונת הכביסה לצורך כיבוסו, ובכל פעם ברגע האחרון לפני הפעלת

השגחה פרטית

יאר ה' פניו אליך ויחונך

וברש"י: יראה לך פנים שוחקות, פנים צהובות.

כמה מרנינים הם אותם רגעים שאדם מרגיש שהקב"ה כביכול מחייך אליו - מראה לו פנים שוחקות, מראה לו כמה הוא אוהב אותו וכמה הוא משגיח עליו בכל פרט ופרט. להלן מספר עובדות הממחישות לנו קצת מהי 'הארץ פנים' מן השמים.

מספר בעל המעשה: הרכב שברשותי משמש לדבר מצוה בלבד... כן, כן, כפי שאני מספר לכם - רכב למצוות. הוא אינו משמש לצרכי ביתי או כל דבר אחר, כי אם לשמח אנשים חולים ואנשים נזקקים, לשם כך אני נוסע מעיר לעיר דרך בתי חולים ועוד ועוד, עשייה של חסד. בני ביתי יודעים, כי הזמן היחיד שאני משתמש ברכב לשמח את משפחתי אלו ימי חול המועד, שאז הרכב מסור אך ורק להם, ואני מוציא אותם לאן שרק ירצו כדי לשמחם. והנה ביום הראשון של חול המועד פסח, אני מגלה תקלה ברכב...

הילדים התאכזבו ואף גם לי כאב הדבר... לאחר שהתייעצתי עם רב והוברר לי כי מותר לתקן את הרכב במועד, בנסיונות הקיימות. הודעתי לילדיי שיתפללו שהרכב יתקן במהרה, ועוד בחול המועד יהיה לנו את הרכב להמשך החג. בדקתי את מהות התקלה, והתברר כי הלך הגיר ברכב. בדקתי עלויות תיקון במוסך מקומי, ואמרו לי שמחיר החלפת גיר לחדש יעלה 18,000 שקלים!!!

נבהלתי מהמחיר והתייעצתי עם חבר שמבין בתחום. הלה הציע לי להעביר את הרכב למוסך מורשה בירושלים שם יש סיכוי למחיר זול יותר באופן משמעותי וכן אחריות לתיקון. סמכתי על החבר ושלחתי את הרכב לתיקון במוסך החברה בירושלים.

כעבור יומיים התקשרו מהמוסך לבשר לי כי הרכב מוכן. עליתי ירושלימה לאסוף את הרכב בדחילו ורחימו, בתפילה שהתשלומים בכרטיס האשראי יעברו בשלום כאשר במקרה ולא, כבר הכנתי חבר עם כרטיס גיבוי להלוואה...

ניגשתי לעמדת התשלום לבקש חשבונית. בחשבונית הופיע סכום לתשלום: 0 ש"ח!!! הבנתי כי ישנה טעות וביקשתי מהמוסכניק שיאמר לי מה עלות התיקון. אך אז הסביר לי המוסכניק את הנפלא מכל: "לאחרונה הגיעו לחברה שמייצרת את סוג הרכב שלי, תלונות רבות על הגיר, ולכן החליטה החברה לתת הוראה למוסכים המורשים מטעמם כי כל רכב שגייע עם גיר תקול ועדיין לא עשה מאה וחמישים אלף קילומטר יחליפו לו את הגיר ללא כל חיוב...". שמחתי שמחת חג גדולה ועצומה, הנה קיבלתי במתנה ח"י אלפים שקלים בחינם...

לקחתי את המפתחות בהתרגשות והנעתי את הרכב, אלא שכעת מתברר לי הדבר האמיתי: הרכב ביצע מאה ארבעים ותשע אלף ושש מאות שבעים ק"מ!! כלומר עוד שלוש מאות שלושים קילומטר הייתי מגיע למאה חמישים אלף, זאת אומרת - עוד יום אחד של טיול עם הילדים הייתי מפסיד את המתנה הנפלאה הזו... ואני עוד שאלתי את עצמי מדוע התקלה הזו לא היתה יכולה לחכות עד אחרי חול המועד... הא... כי אחרי חול המועד הייתי בוכה על 18,000 ש"ח... ואילו כעת אני נותן תודה לבורא עולם על כל חסדיו הנגלים והנעלמים מעינינו!!! יש לך 'חיוך' משמים גדול מזה...

המכונה היתה צריכה לתחוב פנימה משהו דחוף יותר ויצא התיק החוצה. למותר לציין מה היה נשאר מן המכשיר העדין, אילו היה מתכבס במכונת הכביסה... ראו הכל בחוש, את יד ד' הטובה ששמרה מכל משמר על שלימותו של המכשיר ע"מ להשיבו לבעליו בדרך מופלאה, בחסדו יתברך המשגיח בדקדוק על כל צרכי עמו ישראל תמיד. (טיב הקהילה)

ההגנה הסודית מהתביעה בבית המשפט

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם

(ו,10)

כתיב (תהלים 1, יב) 'ואל זועם בכל יום'... מי מבטל? רבי אבין בשם ר' אחא: ברכת כהנים מבטלת... (ירושלמי סוטה פ"ט ה"ד) שהכהנים בברכתן מבטלים הקללות הבאים בעולם... (קרבן העדה, שם) המכתב שמצא ר' פנחס בבוקרו של יום בתיבת הדואר, החסיר מלבו פעימה עוד לפני שפתח אותו. על המעטפה התנוסס לוגו בית המשפט המחוזי בעירו, ועצם הימצאות מכתב עם לוגו כזה - לא בישרה לו טובות... הוא עלה הביתה, התיישב, ופתח את המעטפה. הוא החל לרוץ על פני השורות, ופניו החווירו כסיד...

12 עמודים של כתב תביעה מנומק, בנוגע למישהו שטוען שהוא חתם ערבות צד ג' עבור מישהו אחר. עורכי הדין שהגישו את התביעה עשו עבודת מחקר מאומצת, וטענו שבהכרח זה כתב ידו החתום על המסמך, ולכן הוא נתבע במיליוני שקלים, באמצע יום בהיר, באמצע החיים.

רעייתו הבחינה בסבר פניו המלבין בהדרגה, וחשה להגיש לו כוס מים. הוא כלל לא שתה, הוא לא הצליח לפתוח את שפתי מוצצמת ההלם... אמנם הוא זכר כי היתה לו בעבר הרחוק מערכת יחסים עם אותו פלוני שנתבע, אך לא זכר את הפרטים לאשורם.

כך או כך, את הערבות - ככל הזכור לו - לא חתם, ובוודאי שלא התכוון להיות ערב למיליוני שקלים - סכום אותו מעולם לא החזיק

בין כפות ידיו... בשעות הבאות, הסתובב ר' פנחס כסהרורי, כשמוחו ולבו אינם עמו. תחושה פנימית חזקה אמרה לו שהסתבך בדרך ללא מוצא. הוא כלל לא נחשב כאיש עסקים אמיד או קרוב לזה, מעודו הוא עמל לפרנסתו ותו לא. מהיכן נפלה עליו תביעה של מיליונים?! מיהר ר' פנחס לשאול את רבו, לברר כיצד יוכל להינצל מהתביעה הנוראה שנפלה עליו ללא כל סיבה.

בשעת ערב מאוחרת עלה לביתו של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי

זצ"ל, וסיפר את כל הקורות אותו: על חייו שהתנהלו בשלווה, על התביעה המפתיעה שהתגלגלה עליו משום מקום, ועל היותו אובד עצות ועשתונות לנוכח ההתפתחויות, כשאינו יודע מה לעשות... רבי חיים האזין לו בקשב, וכהרף עין פסק בשתי מילים: 'ברכת כהנים!'. לר' פנחס זה הספיק, המסר היה חד וברור. רבי חיים קובע, כי ההגנה הטובה עבורו, הדרך הרוחנית להינצל מהגזירה שנכתבה עליו - היא ברכת כהנים!

לא אחר ר' פנחס לקיים את ההוראה, ובהידור רב. מדי בוקר בבוקר, תוכלו לראות את ר' פנחס מדלג בין המניינים, אוסף לחיקו עוד ועוד ברכות כהנים. לפני שהוא יוצא לעבודתו מדי יום, הוא מחסן את עצמו בברכות כהנים רבות ככל שיוכל, ככולן הוא עומד ומאזין בקשב רב, מכוון בכל מילה, ומקווה לטוב...

12 שנים (!!!) חלפו מאז מכתב התביעה הראשוני, ועדיין לא נרשמה כל התקדמות בתיק. פה התובע ביקש דחיה, כאן יצא בית

המשפט לפגרה, ושוב הסתכסכו עורכי הדין בינם לבין עצמם. התביעה עודה מתגלגלת הלך ושוב, אך בשנים עשרה השנים שחלפו - לא התקיים ולו דיון אחד, לא נרשמה כל התקדמות לרעתו של ר' פנחס. ועד היום, מוסיף ר' פנחס להקפיד על החיסון היומי, אינו מפסיד אף יום ברכת כהנים, ומשתדל לשומעה כמה פעמים, בעיניים עצומות, ככוונה רצינית, בדבקות לוחטת. הוא לא מוותר על ברכת כהנים, והברכה האלוהית - מוסיפה ללוותו ולהגן עליו מדי יום ביומו, כשכל יום הוא מתבשר על דחיה נוספת בתהליך, המקרבת את קץ התיק - ולו בשל הדחיות החוזרות ונשנות.

סיפור זה, אותו שמענו מר' פנחס בעצמו, הוא 'נס משפטי' שעודנו מתחולל, כל יום, כל שבוע, וכל חודש. ברכת כהנים מגינה עליו, שומרת על ר' פנחס מהתביעה. הוא שומע את ברכת כהנים ומכוון אליה, והקדוש ברוך הוא מקיים הבטחתו 'ואני אברכם', ומגן עליו מפני התביעה המאיימת... כי הכוח הזה טמון בברכת כהנים, כפי שמגלה מדרש 'לקח טוב', שבברכת 'וישם לך שלום' טמונה הבטחה משמעותית: שאפילו אויבי האדם ישלימו עמו. מדהים! שלוש מילים בלבד, והן כוללות הבטחה לשלום אמת אפילו עם האויבים!

***

בית הכנסת הספרדי הגדול 'עטרת תורה' ברקלין, ניו יורק. תפילת שחרית עומדת להתחיל, קהל המתפללים שגרתי לחלוטין, דבר לא יכול היה להכין אותם להפתעה המרעישה שתרחש בעוד דקות ספורות... לפתע פתאום, נפתחה דלת בית הכנסת בידי קבוצת מקורבים שליוו את מרן הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל. הרב שטיינמן שהה אז במסעו המפורסם בארצות הברית, והמתפללים היו מופתעים לראותו בא בהיכלם, בלי כל הכנה או הודעה מוקדמת. יותר מכולם, ניצב מופתע רב בית הכנסת. הן רק אמש - בקבלת הפנים שנערכה, ניסה לזכות לראות את הרב שטיינמן ולו במבט חטוף, ולוואי והיה זוכה ללחוץ לו יד. ועתה - שפשף עיניו בתדהמה - הרי הרב שטיינמן כאן, עמו, בא להתפלל בהיכל! לכך - מי פילל ומי מילל!

עם סיום התפילה, ניגש הרב ללחוץ את ידו של האורח המכובד, וגם תמה: "במה זכינו שראש הישיבה יבוא להתפלל עימנו? הרי לא

ידענו על בואו, וגם בית הכנסת הזה הוא ספרדי, ואינו מתפלל בנוסח המקובל אצלכם?!". השיב לו הרב שטיינמן בפשטות: "הלא תדע, כי בבתי הכנסת בארץ ישראל, מברכים הכהנים את העם מדי יום ביומו. לעומת זאת, בחוץ לארץ, בריבים מבתי הכנסת האשכנזים אין הכהנים נושאים כפיהם מדי בוקר. אך אני איני יכול לוותר על הזכות הגדולה של ברכת כהנים, לפיכך ביקשתי לברר היכן יש בית כנסת בו יברכו ברכת כהנים גם בתפילת שחרית של חול, ובאתי להתפלל כאן. כדי לזכות

זכות של 'ברכת כהנים' גם היום!".

מדהים! במשקפיים של גדולי הדור, גם יום אחד, יום אחד! - מסוכן מכדי להישאר בלי ההגנה של ברכת כהנים. נכון שהוא בניכר, ונכון שבמקומו הנוכחי אין מברכים מדי יום, אך הוא לא יכול לוותר. יתאמץ, יברר, יתפלל במקום עם נוסח שונה - ובלבד שגם היום יזכה בהגנה של ברכת כהנים. אשרינו שזכינו, שיש לנו את ברכת כהנים מדי יום ביומו. הבה נקפיד באמת שלא להחמיצה אף יום, בשום מחיר. כדי שנהיה מוגנים ושמורים תמיד, ונפתח לנו את שערי השפע. (פניני פרשת

השבוע)

עפר מיוחס

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל.

פגשתי באברך, תלמיד חכם, חריף ובקי. אבל מה, עבר קצת את הגבול. כלומר, שאם הותרה "שמינית שבשמינית" גאוה (סוטה ה) הוא

החמיר בשיעורים, והוסיף עוד "הכרעה"... אמרתי לו: "ישמעו אוזניך מה שפיר מדבר. שלוש פעמים ביום מבקש אתה: 'ונפשי כעפר לכל תהיזו' לא התפעל, וענה בגובה לב: 'אכן, אבל יש עפר ויש עפר! הלא תבינו שעפר ארץ ישראל שווה יותר מעפר חוץ לארץ, ועפר בית המקדש - יקר יותר מזהב ומפז! אני עפר וחבירי עפר, אבל איפה הוא ואיפה אני?'... הרי לכם דוגמא חיה לדברי הגמרא: 'כל המתיהר, אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו' (פסחים טו).
אמרתי לו: 'כמדומה אתה, שאתה לבדך שוה 'עפרות זהב', מעפר

השנה. באמת, סימן לשפע לכל השנה כולה. לא חסרו כל טובה, בלי עין הרע.

נענית ואמרתי: 'גם לי קול נאה, אולי אהיה חזון?'! הן יודעים אתם, ה'מגן אברהם' (קלאד), הביא דברי השל"ה הקדוש זצ"ל: 'ראוי לומר 'ואנחנו לא נדע' בישיבה, 'מה נעשה' בעמידה'. ופרשת: שאין אנחנו יודעים בתקופת לימודנו בישיבה, מה נעשה וממה נתפרנס בימי העמידה. אז הנה, יש לי פרנסה... אמר לי החזן: 'שמע לקולי, בחר לך כל מקצוע, רק לא זה!'

בית המקדש, דע שיש לך בו שותף" - תמה: 'מי?!' הלא הוא ואין בלתו! אמרתי לו: 'בסוטה נאמר, 'ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ויתן אל המים' (במדבר ה, ז), ופירש ב'כלי יקר', לפי שאמרו (בראשית רבה ט) שאדם הראשון ממקום כפרתו נברא, הינו מעפר המשכן, משם מחצב חמירות כל אדם. וזו

"מדוע", תמהתי. "אפשר ללמוד כל השבוע, להתעלות בתורה ובמוסר, לשתוח "ברכת החדש" כהלכתה ולהתפרנס ברוחב יד? הבית העיד על כך. אמר לי: "כדברייך כן הוא. אבל, למעשה, אין אומלל מהחזון! לא הבנתי, וראיתי שגם חבירי לא, וכל בני הבית תמהו. הסביר: 'החזן עומד ומתפלל. ואמרו (מדרש תהלים ק) כשאתה עומד ומתפלל יהא ליבך שמח, כי לאלוקים אתה עובד - ובמקום לחשוב שהוא עומד לפני ה', ולקוות שיהיה מקובל ומרוצה לפניו - הוא תוהה איך הקהל מקבל את הסלסול, והאם הוא מקובל ומרוצה לפניו - היש אומלל ממנו?!'...

ובענין זה - מספרים על אותו גבאי שהתקשר בפרוס הימים הנוראים לחזן הותיק: 'ובכן, האם נזכה לשמוע אותך גם השנה? הטעם הטוב עוד עומד בפה! את, הקטע של 'ריבוננו של עולם, מלא משאלותי לטובה', כל כך מרגש!' והחזן ענה: 'כמובן, אם ירצה השם. צריך רק לדבר על המחיר' - תמה הגבאי: 'המחיר כדאשתקד, הרי התפילה לא השתנתה!' 'זהו, שכך!' הפתיע החזן. 'תשמע, השנה המצאתי 'ריבוננו של עולם' הפלא ופלא. עבורו בלבד יש להכפיל את המשכורת!' אמר הגבאי: 'הזהר והשמר! עד שאתה ממציא 'ריבוננו של עולם' חדש, הריבוננו של עולם עלול להמציא חזן חדש'...

האמת, שיש ענין בשירים חדשים: "שירו לה' שיר חדש, תהלתו בקהל חסידים" (תהילים קמט, א), "שירו לה' שיר חדש תהילתו מקצה הארץ" (ישעי' מב, ט), ועוד. אבל השירה היא ביטוי הפנימיות והרגש, והשיר החדש תוצאת התלהטות הרגש, התגברות הדביקות, והתרוננות הנפש - ולא שהשיר יהיה המטרה, ועיקר בפני עצמו. מכאן הפתגם השגור, שאיני מסכים עמו, שהחזנים טפשים. אסור לעשות הכללות. שלא כאותו יהודי שטען, שאחוז הטפשים באוכלוסיא הוא פחות מעשרה אחוזים, שהרי לכל מנין ומעלה חזן אחד... לדעתי, האחוז גדול הרבה יותר. אבל מאיפה נובע הפתגם, מה מקורו? - כי הטיפש הופך את הטפל לעיקר! והחזן שידע שהשירה היא כלי בלבד, והעיקר הוא הרגש, הוא החזן החכם! (הגדת)

תוכחה מגולה לכל אדם, עד לאחרון והנחות שבבני אדם: ממקור נעלה כל כך חוצבת, ולאן הדרדרת!... והלה ענה, זוחו: 'ניחא, אבל אני עפר המשכן שלא הדרדר'...

אמרתי: "הסכת ושמע, הכרת את הרבי מסנקרביץ', שהיה רב כאן בבני ברק?" לא, לא הכיר. 'ובכן, אספר לך מה ששמעתי ממנו. סבו היה הרבי מוורקא זצ"ל. פעם שבת בעיר קאליש, והמוני יהודים נהרו לשולחננו. אומר היה דברי תורה בקול נמוך, ומתוך שבקשו לשמוע התגבבו זה על זה, איש על רעהו. הרבי מוורקא אהב ישראל היה, והודעו. אמר: 'הרי כל יהודי הוא כספר תורה. וכי משום שאני רוצה לשמוע טוב יותר, אטפס על ספר תורה וארביץ עליי?!' נענה אחד הרבנים ואמר: 'אבל, רבי, הן הלכה מפורשת היא (ש"ע יו"ד רפ"ב, ט) שמותר להניח ספר תורה על ספר תורה... השיב הרבי על אתר: 'כן, ודאי - אבל כל יהודי צריך לחשוב שחבירו הוא ספר תורה, ולא הוא'...

אף אני אומר כן - על עצמך תחשוב שאתה עפר, ולוא מקרקע המשכן. את חברך תראה כאדם".... (הגדת)

שאו!

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בגמרא ערכין (ב, א), דנו, מנין לשירת הלויים מן התורה. והביאו הכתוב: 'ולבני קהת לא נתן [עגלות], כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו' (במדבר ג, ט). ממשמע שנאמר "בכתף" איני יודע ש"ישאו"? מה תלמוד לומר "ישאו", אין "ישאו" אלא לשון שירה. וכן הוא אומר: "שאו זמרה ותנו תוף" ואומר: "ישאו קולם ירונו".

כמה עומק יש כאן! אנו מיחסים חשיבות לשירה, ליפייה, ועושרה, ולביצוע המושלם. איזה קול לזמר, וכמה כלים בתזמורת. מי המלחין, ומי המנצח. וכאן, במילה אחת, כל מהותה של השירה והנגינה. המודד והקובע את טיבה: "שאו"! האם מצליחה היא לרומם ולנשא, להגביה טפח מעל הקרקע, לקרב אל השמים! כי רבים כל כך שרים ומנגנים, וליכם בל עימם. "שאו" אין כאן!

ואספר - בישיבה בביאליסטוק היה לנו בקושי לחם לאכול. "בשר ודגים ורוב מטעמים" היו רק בזמירות. היה לי חבר, משה. שאביו היה חזן הראשי בבית הכנסת הגדול בביאליסטוק. נהנה ממשכורת נאה, ושולחנו ערוך כדת. הזמין אותי להתארח אצלם בסעודת ליל ראש

בקהל חסידים" (תהילים קמט, א), "שירו לה' שיר חדש תהילתו מקצה הארץ" (ישעי' מב, ט), ועוד. אבל השירה היא ביטוי הפנימיות והרגש, והשיר החדש תוצאת התלהטות הרגש, התגברות הדביקות, והתרוננות הנפש - ולא שהשיר יהיה המטרה, ועיקר בפני עצמו. מכאן הפתגם השגור, שאיני מסכים עמו, שהחזנים טפשים. אסור לעשות הכללות. שלא כאותו יהודי שטען, שאחוז הטפשים באוכלוסיא הוא פחות מעשרה אחוזים, שהרי לכל מנין ומעלה חזן אחד... לדעתי, האחוז גדול הרבה יותר. אבל מאיפה נובע הפתגם, מה מקורו? - כי הטיפש הופך את הטפל לעיקר! והחזן שידע שהשירה היא כלי בלבד, והעיקר הוא הרגש, הוא החזן החכם! (הגדת)

עשר בשביל שתעשר

איש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה (ה, ה), ברש"י מובא: "ומדרש אגדה: ואיש את קדשיו לו יהיו, מי שמעכב מעשרותיו ואינו נותן - לו יהיו המעשרות. סוף שאין שדהו עושה אלא אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות". כלומר, בעל שדה ש"מתקמצן" ולא נותן תרומות ומעשרות מיבול שדהו - סופו שתניב השדה רק עשירית מהתנובה שהיתה רגילה להניב. סך כל תנובתה היא כשיעור התרומות והמעשרות שהיה עליו לתת ולא נתן.

התורה הקדושה אומרת: "נתון תתן לו ולא ירע לבכך בתתך לו, כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך" (דברים טו, יג). יש פעמים שאדם כן נותן כסף לצדקה, אבל בזמן הנתינה יש לו "קורעטש" בלב... למה נתתי, מידי הרבה נתתי... עבדתי קשה להרויח את הכסף, למה שהשני לא יעבוד... וכדומה. באה התורה ואומרת: אדוני הנכבד! אם אתה נותן – אתה עושה "ביוצנס" מצויין! "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך!" הוצאת מהכיס אלף שקל – הקב"ה יוסיף עליך אלף פעמים ויברך אותך כאשר דבר.

מורי ורבותי! יש משהו שלא "ירוק" לקנות מגרש בצפון תל אביב ששוה מליון שקל שהוצע למכירה ב"מחיר מציאה" של מאה אלף... הרי לא היה אחד שלא ירוץ! רגע! רגע! "מה אתה רץ?" קוראת לו אשתו, "הרי מאה אלף הוא הון עצום עבורך..." "הוי, פתיה שכמותך!" ישיב לה בעלה, "את

המאה אלף אני מקבל בחזרה, על המקום, ועוד פי עשרה מזה, לא ארוץ!" ואם הקב"ה מבטיח לך שאם תתן צדקה, ולא ירע לבכך, "יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך" – לא תרוץ לתת? הרי אין "ביוצנס" טוב מזה!

אשה אחת הגיעה בוכיה לרבה של סלוצק ובקשה את עצתו: "אין לי ממה לחיות! אני מרויחה כמה פרוטות שאינן מספיקות לי לפרנסת ביתי". הרב מסלוצק אמר לה: "בכל חודש תעשי חשבון מדויק כמה את מרויחה, ועשירית מזה תביאי אלי ואני אחלק כסף זה לעניים". האשה הזדעקה: "רבי! הרי כל מה שאני מרויחה לא מספיק לי וכיצד, איפוא, אתה מיייעץ לי לתת חלק מהרוויחה המזערית לאחרים?" אמר לה הרב: "ומה איכפת לך לנסות? הרי כל רווחיך אינם אלא מספר פרוטות, ועשירית מהן אינו אלא "שמעק טאבאק" עלוב, שאינו מעלה ואינו מוריד. תנסי".

האשה סברה וקבלה. בסופו של החודש הראשון האשה הביאה לרב סכום זעום. בחודש שלאחריו – גדל הסכום, ובחודש שלאחריו – הוסיף וגדל. התברר כי הכנסותיה של האשה אכן גדלו מחודש לחודש, וכל זה בזכות הצדקה. התקיים בה מקרא שכתוב "יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך". (דברי ראוּבֵן)

גילוי אליהו?

"למה זה תשאל לשמי והוא פלא... כי מלאך ה' הוא". (מן ההפטרה) (שופטים ג' יח) ערב מלחמת העולם השנייה שרר בארץ מצב כלכלי קשה, משפחות רבות היו חסרות כל. בית הכנסת הגדול שברחוב אלנבי בתל אביב התמלא במשפחות שברחו מאזורי הספר בשל מאורעות תרצ"ז, "המרד הערבי הגדול". יהודי צדיק ושמו רבי ראובן שפנייר, שהיה ידוע בכינויו "הסבא ממירון" לא יכל לעמוד מנגד. החל עובר בבתי העיר, אוסף אוכל ובגדים, ומחלק לנצרכים. גם משפחתו הגיעה עד פת לחם. אבל ר' ראובן היה אומר: "זכינו שיקוימו בנו דברי המשנה 'זיהיו עניים בני ביתך'..." בנו בכורו קיבל עבודה בבית מלאכה ביפו. ממשכורתו הועזמה התפרנסה כל המשפחה בדוחק גדול. יום אחד בא ר' ראובן לבקר את בנו בבית המלאכה, והנה ראה שם דוד נחושת גדול, "סמובר". את הדוד הזמין משהו, שבסוף התחרט כיון שלא היה ביכולתו לשלם. צץ במוחו של ר'

ראובן רעיון אדיר. את הדוד הזה עליו לרכוש. הוא יעמידנו ליד בית הכנסת הגדול, ויחלק שתייה חמה לכל המשפחות הנצרכות באזור. לא בחינם יעשה זאת, אלא ישלמו לו תמורת שירותו, בפרקי תהילים שישפכו לפני הקב"ה, אולי יהוס עם עני ואביון...

ניגש לבעל הבית, סיפר לו מדוע הוא מתעניין בדוד, וביקש לקנותו. בעל הבית הסכים, ודרש שישלם רק תמורת החומר, על הנחושת, סכום זה הסתכם בערך לשכר עבודתו של בנו לשבועיים ימים. ר' ראובן הסכים מיד. הוא סמך על הקב"ה שיומין לו את הכסף עד זמן התשלום. ר' ראובן לא חיכה עד שהבעלים יקח את הדוד ברכבו לבית הכנסת. יתכן שהוא עלול להתחרט, יתכן שאחר ירצה לקנותו. לפיכך נטל את הדוד, סחבו, ותוך שעה הדוד היה כבר מעל פרימס דולק. הודרו ואסף מכל החנויות מסביב תה וקפה, והחל מחלק לכולם, ומחיה את נפשם.

עברו שבועיים, ובנו נכנס לקבל את משכורתו. אמר לו בעל הבית שכבר שילם את משכורתו בדוד שנתן לאביו. חזר הבן מאוכזב הביתה, וסיפר לאמו את "פרשת הכסף ודוד הנחושת". פרצה אמו בככי. כמה תשלם את חובותיה לחנויות? במה תאכיל את ילדיה? החליטה הפעם ללמד את בעלה לקח. יצאה לעבר בית הכנסת הגדול. צועדת ובוכה. והנה בא לקראתה יהודי עטור זקן לבן והדור בלבושו.

פנה אליה החכם: "אישה, למה תבכי, אולי אוכל לעזור לך?" כשראה שהיא מתקשה לדבר בעברית, פנה אליה באידיש רצוצה, והפציר בה, עד שהחלה לספר לו את "פרשת הדוד". כששמע זאת הזקן, סטר בשתי ידיו על ראשו וצעק: "אוי לי, אני אשם בדבר! אני התחייבתי לשלם את חובו של רבי ראובן, לצערי שכחתי מזה ובגללי נגרמו לך עוגמת הנפש. סלחי לי בתי". תוך כדי דיבור הוציא שטרות כסף מארנקו, ומסרם לה. היא לא פקפקה לרגע באמיתות דבריו, וכיון שהיתה המומה לא שאלה את האישה לשמו. הוא הלך לדרכו, ונעלם מעיניה.

החליטה האישה לגשת ולראות את מעשי בעלה, מה הוא עושה כל הימים בחצר בית הכנסת. והוא בראותה מתקרבת, נזכר שהגיע מועד הפרעון של הדוד, נפלו עליו אימה ופחד... ר' ראובן אמר לעצמו, הנה עכשיו היא תבוא עימי חשבון. הלוואי והייתי נבלע באדמה הרגע... והנה זה פלא, ר' ראובן ראה על פניה חיוך רחב.

כל מה שהיה מסביב עשה עליה רושם כביר. היא ראתה את בעלה בשיא העבודה, מחלק לחם ושתייה - למנצח על מקהלת החסד! החיוך הביא את ר' ראובן להעיר, ושאל אותה: "נו, אשתי היקרה מה את אומרת על בית החרושת שלי?" תשובתה היתה מיידית. היא הורידה את מעילה העליון, והצטרפה אליו בחלוקת הקפה והתה. תוך כדי סיפורה לבעלה על החכם הפלאי שפגשה בדרך. ר' ראובן הצטררר כולו. פנה ואמר לאשתו בתמימות: "אשריך אשתי היקרה, זכות גדולה נפלה בחלקך. תמורת כל הצער והסבל שאת סובלת בגללי, זכית לגילוי אליהו, וכמה חבל שאני לא זכיתי לראותו". (ספר מירון)

הלכה שבועית

אין עומדין להתפלל לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך מריבה ולא מתוך כעס אלא מתוך דברי תורה. ולא מתוך דין והלכה אף על פי שהם דברי תורה כדי שלא יהא לבו טרוד בהלכה. אלא מתוך דברי תורה שאין בה עיון כגון הלכות פסוקות. (רמב"ם הלכות תפילה וברך, פ"ז ה"ח)

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל:
 ss0534153385@gmail.com
 דרושים מפיצים בבני ברק: 0534153385

בחסות: "פחשבים כהלכה"
 חנות המחשבים של גני איילון.
 מכרה מחשבים מובילים, התקנות ותקונים, ציוד נלווה ועוד, תוכנות ופיתוח פרטי, פתרונות הגנה בעריש, ייעוץ ותמיכה מעולים.
 אחריות יבואן רשמי. ייעוץ מקצועי חינם. תיקונים בשליטה מרחוק. פתרונות בקרה והשגחה.
 פחשבים הזולים בארץ בדקו והשוו בעצמכם.
 פשוט עד הבית!!
 0583292679

חשבונות כהלכה
 חנות המחשבים של גני איילון
 רחוב שבט אפרים 7, לוד (אזורי-סמך - בני אילון) | 058-32-92-679
 שעות פתיחה: א'-ה' 10:00-20:00 יום ו' 09:00-15:00 (במיטת הליאום מראש)